

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกของเรามีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ มากมาย การแสวงหาความรู้ และติดตามข่าวสารใหม่ ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการฟังข่าวสารจากวิทยุ การชมรายการทางโทรทัศน์ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และทรรศนะกับบุคคลต่าง ๆ ตลอดจนการอ่านซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ได้สะดวกและประหยัดที่สุดของมนุษย์ โดยเฉพาะกับนักเรียน นักศึกษาจำเป็นต้องใช้การอ่านเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ที่เรียน อีกทั้งใช้ในการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้เป็นคนทันโลก ทันเหตุการณ์ นอกจากนี้การอ่านยังช่วยให้เกิดความคิดและช่วยพัฒนาความคิดของผู้อ่านได้ดีอีกด้วย Edward L. Thorndike (อ้างใน นพรัตน์ สรวยสุวรรณ, 2527, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการอ่าน ไว้ว่าการอ่านเป็นกระบวนการคิด การคิดเป็นกลไกของการพัฒนาและสร้างสรรค์ การให้การศึกษาแก่เด็กโดยไม่ฝึกให้คิด เป็นการผลิตทรัพยากรบุคคลที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศชาติอย่างยิ่งยวด ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ ก็ต้องอาศัยประชากรที่มีคุณภาพ การอ่านเป็นพื้นฐานของการคิด นั่นคือ คิดด้วยความคิดของผู้อื่นแล้ว จะมีช่องทางที่จะคิดด้วยความคิดของตนเอง ความเห็นดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับที่บันลือ พฤกษ์วัน (2533, หน้า 7) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้ผู้อ่านใช้กระบวนการคิด อันจะนำไปสู่การฟัง การพูด การเขียน และการอ่านยังส่งผลต่อการพัฒนาการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา และได้แบบอย่างที่ดี ผู้ที่อ่านมากก็จะสามารถพัฒนาความคิดของตนเองให้กว้างขึ้นตามไปด้วย วิจิตรฯ แสงพลสิทธิ์และคณะ (2522, หน้า 134) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

... การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ ในการเรียนทุกระดับจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยและโรงเรียน ต่าง ๆ มีห้องสมุดเป็นหัวใจในการเรียน การอ่านเป็นส่วนสร้างสรรค์บุคลิกภาพให้เป็นคนน่าเชื่อถือ นอกจากนี้การอ่านยังเป็นเครื่องแสวงหาความเพลิดเพลินและการพักผ่อนหย่อนใจ...

ความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ Strang (อ้างใน ปทุมวดี สิริสวัสดิ์, 2537, หน้า 1) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านในโรงเรียนว่า กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนต้องอาศัยการอ่านประมาณร้อยละ 80-90 และความเห็นของถนอมวงศ์ ล้ายอมรรคผล (2529, หน้า 194) ที่ว่าการอ่านนั้นเป็นทักษะที่ต้องนำไปใช้ในการเรียนรู้ทุก ๆ วิชา เพราะถ้าหาก อ่านเรื่องราวในวิชานั้น ๆ ไม่ได้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ยาก ในโรงเรียนเรามักจะพบว่านักเรียนที่ชอบอ่านมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ดังที่ ลาวัลย์ นิชรรัตน์ (2514, หน้า 8) ได้สรุปไว้ว่า การอ่านกับการเรียนเป็นของคู่กัน นักเรียนที่อ่านหนังสือเก่งมักจะเรียนดีและนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านมักจะเรียนช้า

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งสำหรับนักเรียน เพราะเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การอ่านทั้งสิ้น ดังนั้นนักเรียนจึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังความเห็นของ พรพรรณ ศิริบุญวงศ์ (2524, หน้า 8) ที่ว่าการอ่านที่นับว่ามีประโยชน์และนักเรียนควรได้รับการฝึกฝนเพิ่มขึ้นคือการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพราะถ้านักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง นักเรียนก็จะได้รับความรู้เต็มที่ ฉะนั้นความเข้าใจในสิ่งที่อ่านจึงเป็นส่วนสำคัญของการอ่านที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความคิด เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง จึงสรุปได้ว่าหัวใจของการอ่านก็คือ ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน จะเห็นว่าหลักสูตรวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้นไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรวิชาภาษาไทยของสายสามัญศึกษาหรือสายวิชาชีพต่างให้ความสำคัญต่อการสอนทักษะการอ่าน และบรรจุการสอนทักษะการอ่านไว้ในหลักสูตรทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าการสอนทักษะการอ่านได้บรรจุไว้ในหลักสูตรทุกระดับชั้น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ นักเรียนเกือบทุกระดับชั้นไม่ประสบผลสำเร็จจากการอ่าน หากพิจารณาถึงสาเหตุความบกพร่องในการอ่านของนักเรียนแล้วจะพบว่าสาเหตุที่พอสรุปได้สองประการใหญ่ ๆ ด้วยกัน ประการที่หนึ่งคือการสอนของครูที่ใช้วิธีสอนอ่านที่ไม่เหมาะสม เช่น ครูใช้วิธีสอนแบบเดิม คือ ยึดตัวผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสดูฝึกฝนทางภาษาเท่าที่ควร ดังความเห็น

ของ สีนินาถ สัตยมาศ (2528, หน้า 26) นอกจากนี้ การสอนด้วยวิธีเดิมยังทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและขาดความสนใจที่จะเรียนในวิชานั้น ๆ อีกประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากความบกพร่องที่เกิดจากตัวนักเรียน เช่น นักเรียนขาดความพร้อม ขาดความสนใจในการเรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นผลมาจากวิธีการสอนที่ไม่เร้าความสนใจของนักเรียน อีกทั้งการสอนด้วยวิธีเดิมมักจะเน้นให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านเพียงทักษะเดียวซึ่งเป็นการเรียนที่ไม่เป็นธรรมชาติ เพราะการฝึกทักษะทางภาษาที่ถูกต้องควรจะฝึกทักษะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยอาจจะเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งตามจุดประสงค์ของการสอน ไม่ควรที่จะแยกฝึกทักษะใดทักษะหนึ่ง เพียงทักษะเดียว

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนอ่านรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่ามามีวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่งที่น่าสนใจและคาดว่าจะสามารถแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ วิธีการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์คอค (MIA: Murdoch Integrated Approach) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางภาษาที่มหาวิทยาลัยคูเวตได้คิดค้นและนำเสนอเมื่อปี 1986 โดยมีลักษณะการสอนแบบผสมผสานการใช้ทักษะทั้งสี่เข้าด้วยกัน ทั้งนี้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งการสอนแบบนี้ครูจะเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำในการเรียน รวมถึงการร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนด้วยในบางครั้ง ในระหว่างที่เรียนผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์ ทั้งกับผู้เรียนด้วยกันและกับครู มีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะหลากหลายรูปแบบทำให้ลดปัญหาการเบื่อหน่ายของผู้เรียนได้มาก เมอร์คอคเชื่อว่าการที่นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านนั้นจะต้องเป็นคนที่สามารถอ่านเนื้อเรื่องแล้วหาคำตอบหรือข้อมูลที่ตัวเองต้องการ โดยมีความรู้เดิมเป็นพื้นฐานแล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้ได้โดยใช้ถ้อยคำของตนเอง

กล่าวโดยรวมแล้วการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอคเป็นการสอนที่ได้ผสมผสานการสอนทักษะทั้งสี่ไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ยังเน้นการทำกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งจะช่วยกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในการเรียนได้เป็นอย่างดีเพราะทำให้นักเรียนต้องเข้าร่วมในการทำกิจกรรมตลอดเวลา นักเรียนจึงไม่เกิดความเบื่อหน่ายเหมือนการสอนแบบเดิมที่มักจะยึดตัวครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เมื่อนักเรียนเกิดแรงจูงใจและมีความสนใจที่จะเรียนก็จะทำให้นักเรียนเรียนด้วยความตั้งใจและพร้อมที่จะร่วมในกิจกรรมการสอนที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อันจะทำให้เกิดผลดีต่อการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำวิธีการสอนอ่านดังกล่าวมาใช้ในการศึกษา เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านตลอดจน สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า การสอนอ่านด้วยวิธีนี้จะช่วยแก้ปัญหา และช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอส
2. เพื่อศึกษาความสนใจในการอ่านของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอส
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอส

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอส หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน
2. ความสนใจในการอ่านของนักศึกษาหลังจากที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอสอยู่ในระดับสนใจมาก
3. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอสอยู่ในระดับพึงพอใจเป็นอย่างมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 10 ห้อง 350 คน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแผนการสอนเป็นเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำมาจากบทเรียน นิตยสาร วารสารและสิ่งตีพิมพ์ โดยพิจารณาความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

- วิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอค

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- ผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน
- ความสนใจในการอ่าน
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอค

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอคหรือการสอนแบบเอ็ม ไอ เอ (MIA: Murdoch Integrated Approach) หมายถึง การสอนอ่านที่ผู้สอนใช้กิจกรรมและกระบวนการสอนอ่านตามแนวคิดของเมอร์คอคซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบในแต่ละคาบและผสมผสานทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ให้นักศึกษาฝึกคิดแก้ปัญหาและทำกิจกรรมเพื่อเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีหลักการที่สำคัญคือให้นักศึกษาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนการอ่านเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจและรวบรวมประสบการณ์เดิม หลังจากนั้นนักศึกษาอ่านเนื้อเรื่องด้วยตนเองหรืออ่านเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มพร้อมทั้งมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้เตรียมอุปกรณ์การเรียนและกิจกรรมให้กับนักเรียนและเป็นผู้ให้คำแนะนำในการอ่านและทำกิจกรรมนั้น

ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านของนักศึกษาในด้านการแปลความ ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญของเรื่อง และสรุปความซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และได้ทดลองหาคุณภาพแล้ว

ความสนใจในการอ่าน หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกรับหรือพอใจในการอ่าน มีความกระตือรือร้นและใส่ใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน มีความพยายามในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน ตลอดจนมองเห็นประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน โดยผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกถึงความสนใจในการอ่านของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในขณะที่เรียนการอ่านด้วยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอคจำนวน 7 แผน

ความคิดเห็นต่อวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอค หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์คอคที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป